

STAVOVI I ZNANJE POSLANIKA O EVROATLANTSkim INTEGRACIJAMA

PROEDUCA

New ideas for a better society

STAVOVI I ZNANJE POSLANIKA O EVROATLANTSKIM INTEGRACIJAMA

UVOD

U okviru projekta „Integracije 2020- 2030“, pored drugih aktivnosti, predviđeno je istraživanje među poslanicima u Narodnoj skupštini RS i Parlamentarnoj skupštini BiH s ciljem da utvrdimo kakvi su njihovi stavovi o evroatlantskim integracijama i kakvo znanje stoji iza tih stavova. U istraživanju su učestvovalo 19 poslanika Parlamentarne skupštine BiH, koji su anketirani u prisustvu istraživača. Zbog pandemije virusa COVID-19 nije nam dozvoljen ulazak u Narodnu skupštinu RS. Na ovaj način smo željeli da vidimo koliko domaći parlamentarci, bez pomoći interneta i kolega, stvarno znaju o ovim procesima u kontekstu Bosne i Hercegovine.

METODOLOGIJA

U okviru projekta planirano je da se uradi istraživanje o stavovima i znanju poslanika u Narodnoj skupštini RS i Parlamentarnoj skupštini BiH o evroatlantskim integracijama. Naš uzorak obuhvata 19 poslanika, jer nismo uspjeli ući u Narodnu skupštinu RS jer se u nju može ući samo po pozivu Narodne skupštine RS. Imajući u vidu da smo imali namjeru testirati znanje, poslanici su upitnik popunjavali u prisustvu anketara i nisu mogli koristiti bilo kakva pomagala da bi dali odgovor. Istraživanje je sprovedeno u julu 2021. godine.

U okviru uzorka imali smo 13 poslanika i 5 poslanica, dok je jedan od ispitanika odbio da upiše svoj pol. Iz Republike Srpske dolazi 5 poslanika, 12 iz Federacije BiH, dok 2 poslanika nisu dala odgovor na ovo pitanje. Imajući u vidu etničku strukturu uzorka imamo 6 Srba, 5 Hrvata, 6 Bošnjaka, jednog ostalog i jednog ispitanika koji nije dao odgovor. Političke stranke kojima pripadaju: SDS, PDP, SNSD, SDA, HDZ BiH, Demokratska fronta, SDP BiH, Naša stranka i NES BiH.

INTRODUCTION

Within the project "Integration 2020-2030", among other activities, a survey is planned among Members of Parliament (MPs) in BiH to determine what their attitudes are on the Euro-Atlantic integration and what knowledge stands behind those attitudes. The research involved 19 MPs of the Parliamentary Assembly of BiH who were interviewed in the presence of researchers, and as for the National Assembly of RS, we were not allowed to enter due to COVID-19 pandemic. In this way, we wanted to see how much the local MPs, without the help of the Internet and colleagues, really know about these processes in the context of Bosnia and Herzegovina.

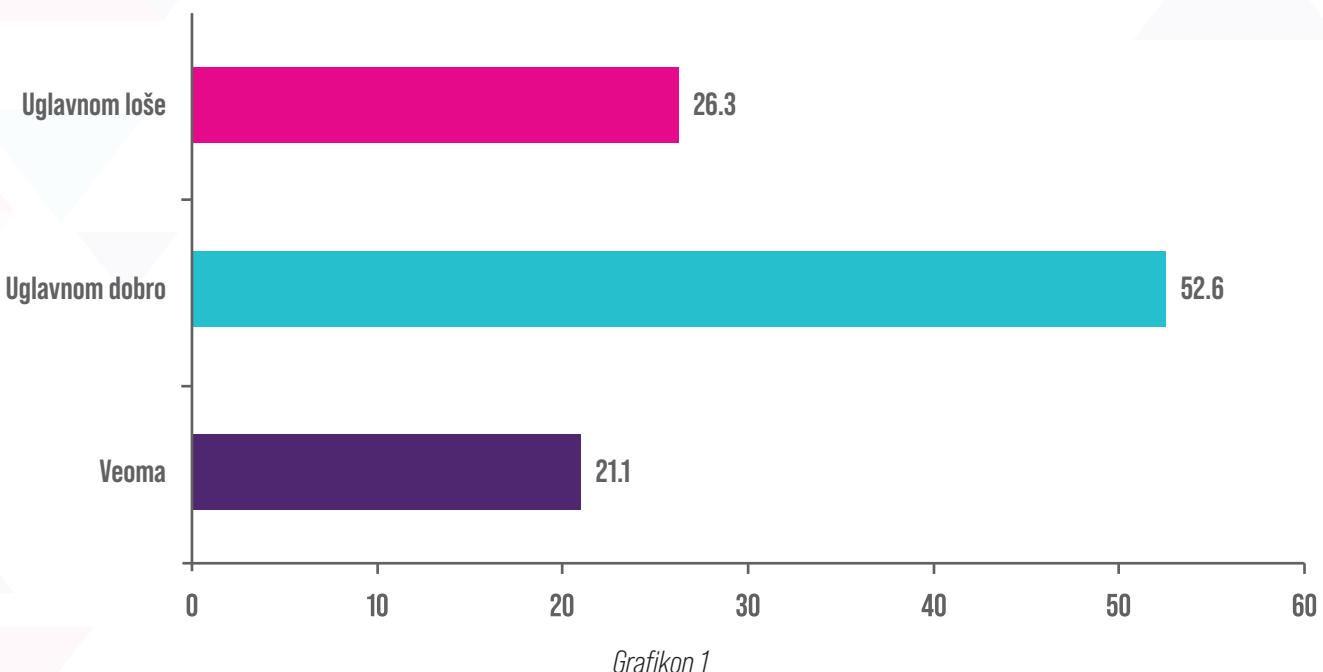
METHODOLOGY

Within the project, a survey was planned on the attitudes and knowledge of MPs in the National Assembly of the RS and the Parliamentary Assembly of BiH on Euro-Atlantic integration. Our sample included 19 MPs, because without the invitation of the National Assembly of the RS, we were unable to enter the institution. Considering that we wanted to test the knowledge, the MPs filled in the questionnaire in the presence of the interviewer, therefore no aids could be used to provide an answer. The survey was done in July 2021.

Within the sample, 13 MPs were male and five were female, while one of the respondents refused to register his gender. Five MPs come from Republika Srpska, 12 from the Federation of BiH, while two MPs did not answer the question. Considering the ethnic structure of the sample, we have six Serbs, five Croats, six Bosniaks, one representative of other nations in BiH and one who did not answer. MPs come from SDS, PDP, SNSD, SDA, HDZ BiH, "Demokratska fronta" (eng. Democratic Front), SDP BiH, "Naša stranka" (eng. Our Party) and NES BiH.

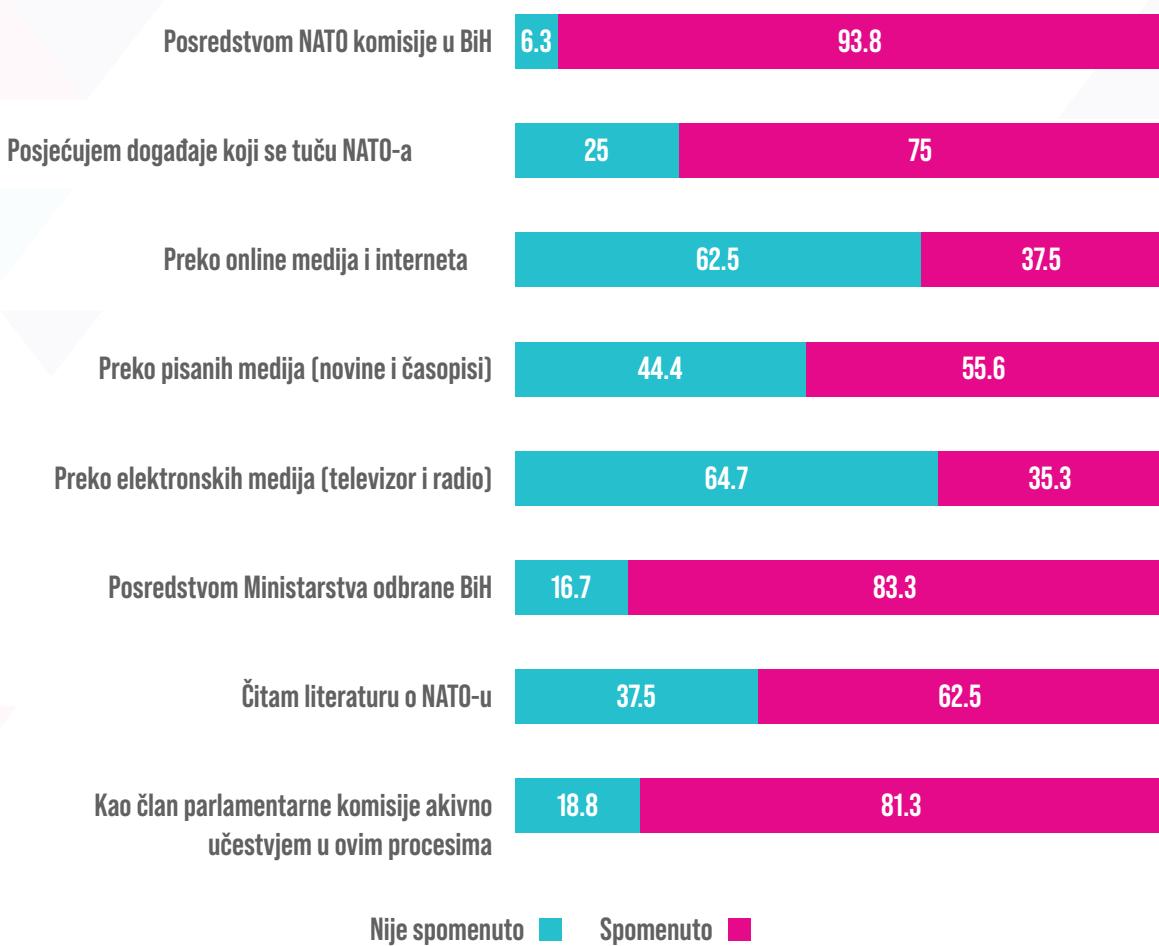
REZULTATI ISTRAŽIVANJA

Generalno gledajući, kako procjenjujete svoje znanje o NATO savezu i funkciranju njihovih institucija?

Polovina poslanika [52,6%] svoje znanje i informisanost o NATO savezu i funkciranju njihovih institucija ocjenjuju kao uglavnom dobro, dok 26,3% smatra da je to znanje uglavnom loše. Svaki peti poslanik [21,1%] svoje znanje o NATO savezu ocjenjuje kao veoma dobro.

Na koji način se najčešće informišete o NATO savezu?

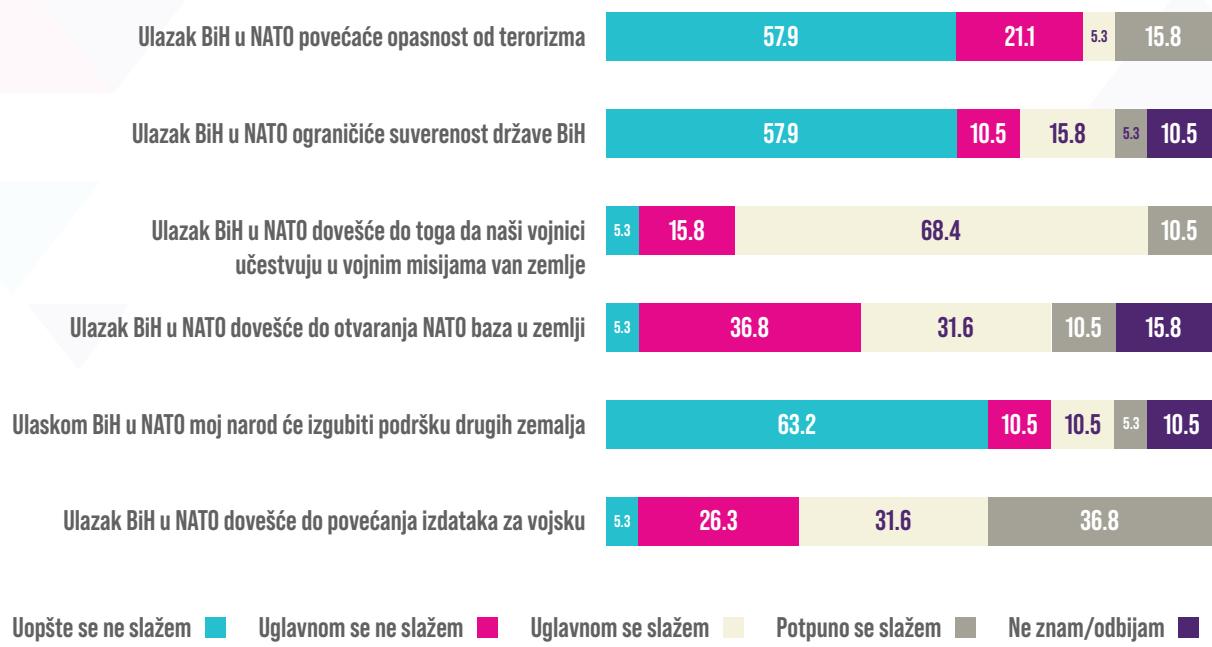
Grafikon 2

Poslanici se najčešće o NATO savezu informišu preko radija i televizije [64,7%], a zatim putem onlajn medija tj. interneta [62,5%] i preko štampanih medija [44,4%]. Literaturu o NATO-u čita 37,5% poslanika, dok 16,7% se informiše preko Ministarstva odbrane BiH. Svaki četvrti poslanik [25%] posjećuje događaje koji se tiču NATO-a. Ministarstvo odbrane je izvor informacija za 16,7% parlamentaraca.

Kada se govori o najvećim preprekama koje stoje pred Bosnom i Hercegovinom na putu ka NATO savezu poslanici izdvajaju odsustvo političke volje domaćih političara, ali akcenat je na političkim partijama i političarima iz Republike Srpske. Kao jedan od razloga se ističe neupućenost i neinformisanost javnosti o NATO savezu, kao i nepridržavanje propisa. Takođe se spominje i ustavno uređenje BiH, blokada institucija i istorija odnosa NATO-a i nekih država bivše Jugoslavije.

Prevazilaženje prepreka koje stoje na putu Bosne i Hercegovine poslanici vide kroz poštivanje ranije donesenih odluka i obaveza o saradnji sa NATO. Kroz jačanje regionalne saradnje, vladavinu prava, promjenom političkih partija, koji koče te procese, na izborima. Istimati benefite od ulaska u ovaj vojni savez. Takođe treba uskladiti domaće zakone sa međunarodnim standardima i izmjena mehanizma kordinacije.

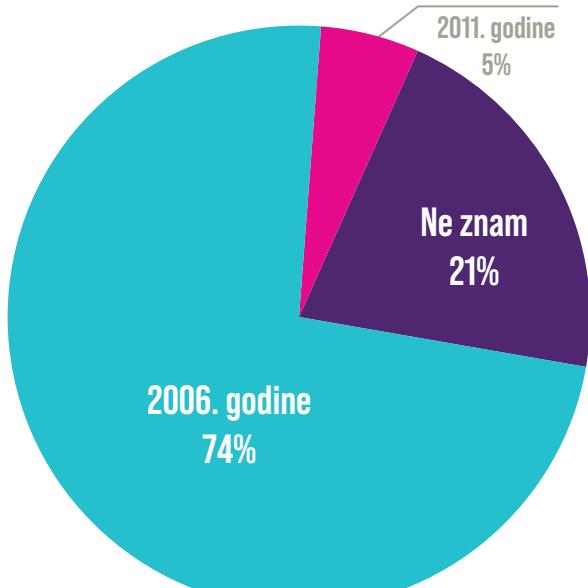
Koliko se slažete sa sljedećim tvrdnjama?

Grafikon 3

Najveći broj poslanika smatra da bi ulazak BiH u NATO doveo do odlaska naših vojnika u vojne misije izvan zemlje (78,9%), dok 68,4% smatra da bi ulazak u ovaj vojni savez doveo do povećanje izdataka za vojsku, 42,1% poslanika smatra da bi ulazak BiH u NATO doveo do otvaranja njihovih baza u zemlji.

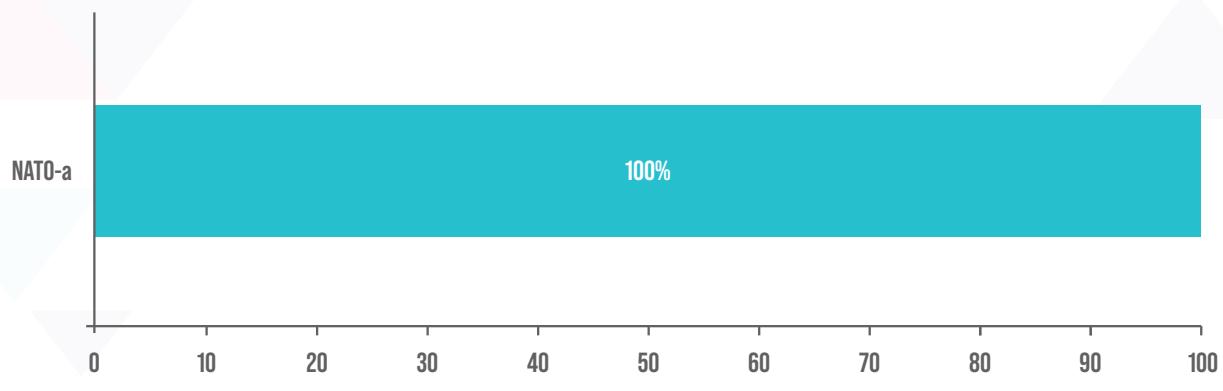
Od koje godine Bosna i Hercegovina je pristupila programu „Partnerstvo za mir“?

Grafikon 4

Bosna i Hercegovina je 2006. godine pristupila programu „Partnerstvo za mir“ i to zna 74% poslanika koji su učestvovali u istraživanju. Na ovo pitanje odgovor nije znao svaki peti poslanik (21%), dok su pogrešne odgovore dali njih 5%.

Partnerstvo za mir je program:

Grafikon 5

Svi poslanici koji su učestvovali u istraživanju znali su da je „Partnerstvo za mir“ program saradnje sa NATO savezom.

Da li su ove zemlje članice programa “Partnerstvo za mir”?

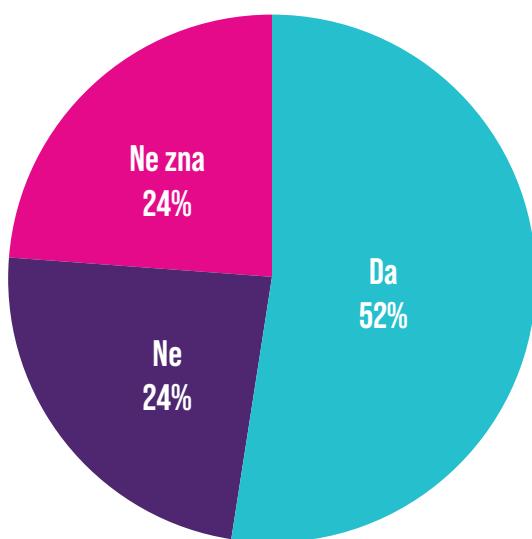

Da ■ Ne ■ Ne znam ■

Grafikon 6

Sve navedene zemlje su članice programa „Partnerstva za mir“, ali na osnovu odgovora vidimo da su poslanici najviše uvjereni u to kod Srbije [68,4%] i Austrije [63,2%], nešto manje kod Švajcarske [42,1%] i najmanje kod Rusije [42,1%].

Da li znate šta je "Sporazum o subregionalnoj kontroli naoružanja"?

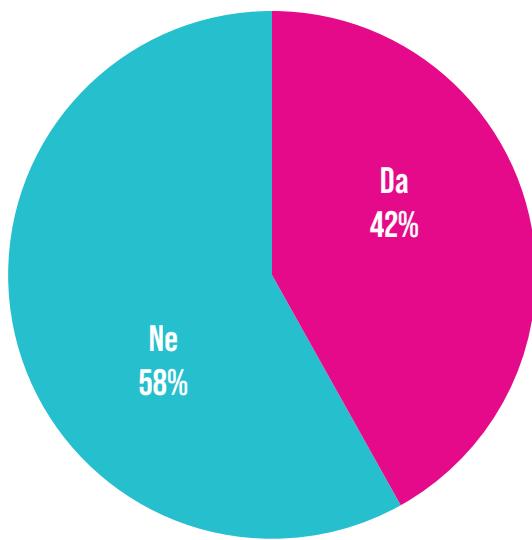

Grafikon 7

Skoro svaki drugi poslanik (52%) je kazao da zna šta je „Sporazum o subregionalnoj kontroli naoružanja“.

Šta podrazumejava Sporazum o subregionalnoj kontroli naoružanja znalo je 9 od 19 poslanika. Na osnovu Opšteg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, Bosna i Hercegovina, Republika Hrvatska, Savezna Republika Jugoslavija, Federacija Bosne i Hercegovine i Republika Srpska, su potpisale 1996. godine Sporazum o subregionalnoj kontroli naoružanja. Sporazum podrazumijeva konkretna numerička ograničenja za pet kategorija naoružanja koje se ograničava; odredbe o mehanizmu kontrole kroz režim sprovođenja inspekcija; razmjene informacija i obaveještavanja, kao i verifikacije.

Da li znate šta je "Sporazum o statusu snaga" [SOFA]?

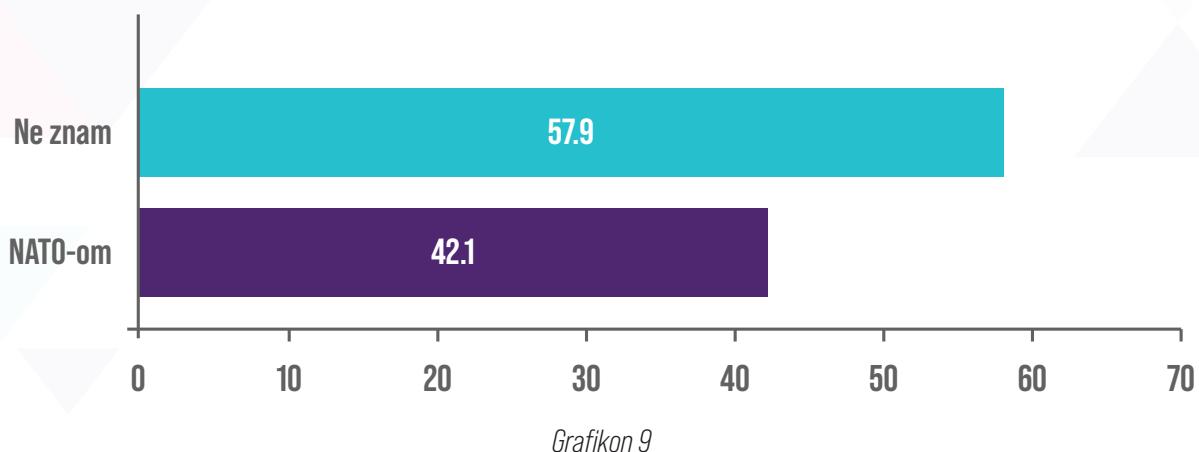

Grafikon 8

42% poslanika tvrdi da zna šta je "Sporazum o statusu snaga".

Od 19 poslanika njih 5 je dalo tačan odgovor šta se uređuje „Sporazumom o statusu snaga.“ SOFA je standardni međunarodni sporazum između članica NATO-a i članica Partnerstva za mir koji se bavi statusom snaga i individualnog osoblja za vrijeme boravka na teritoriji neke druge zemlje potpisnice SOFA.

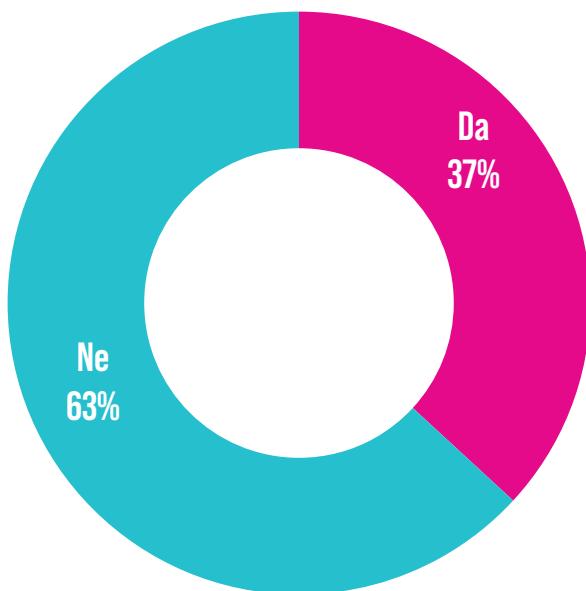
BiH je “Sporazum o statusu snaga” (SOFA) potpisala sa...?

Grafikon 9

Od ukupnog broja ispitanika njih 42,1% zna da je “Sporazum o statusu snaga” potpisana sa NATO-om, dok 57,9% ne zna s kim je sporazum potpisana.

Da li znate šta je “Sporazum o sigurnosti informacija”?

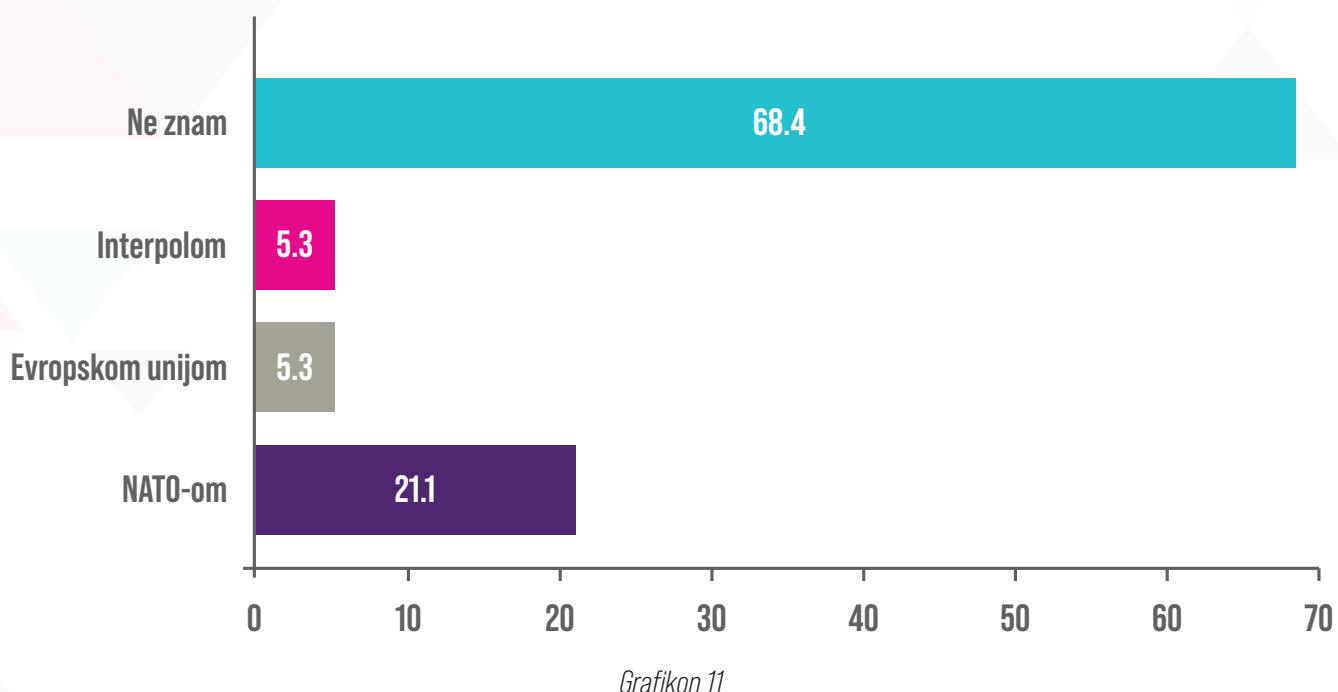

Grafikon 10

Nešto više od trećine poslanika (37%) tvrdi da zna šta je je “Sporazum o sigurnosti informacija”.

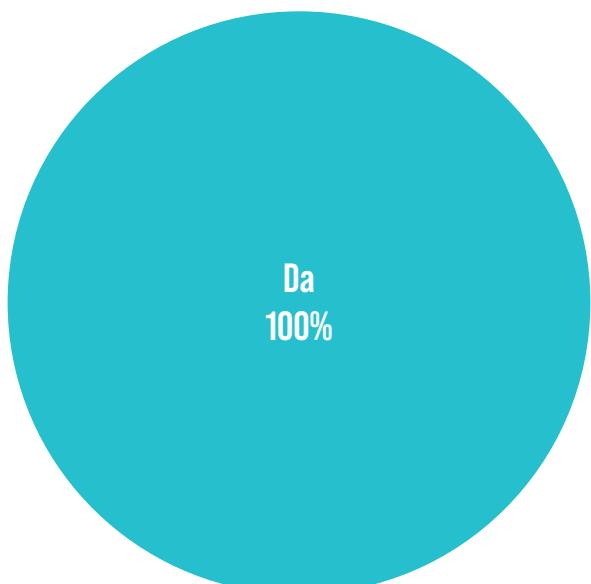
Od ukupno 19 poslanika, njih 4 su kazali da znaju šta je “Sporazum o sigurnosti informacija”. “Sporazum o sigurnosti informacija” reguliše procese kretanja i zaštite informacija između države potpisnice i NATO-a. Bosna i Hercegovina je ovaj sporazum potpisala 2007. godine.

BiH je "Sporazum o siguranosti informacija" potpisala sa ...?

Od ukupnog broja poslanika njih 21,1% znaju da je ovaj sporazum Bosna i Hercegovina potpisala za NATO savezom, dok njih 10,6% misli taj sporazum dovodi u vezu sa Interpolom i EU.

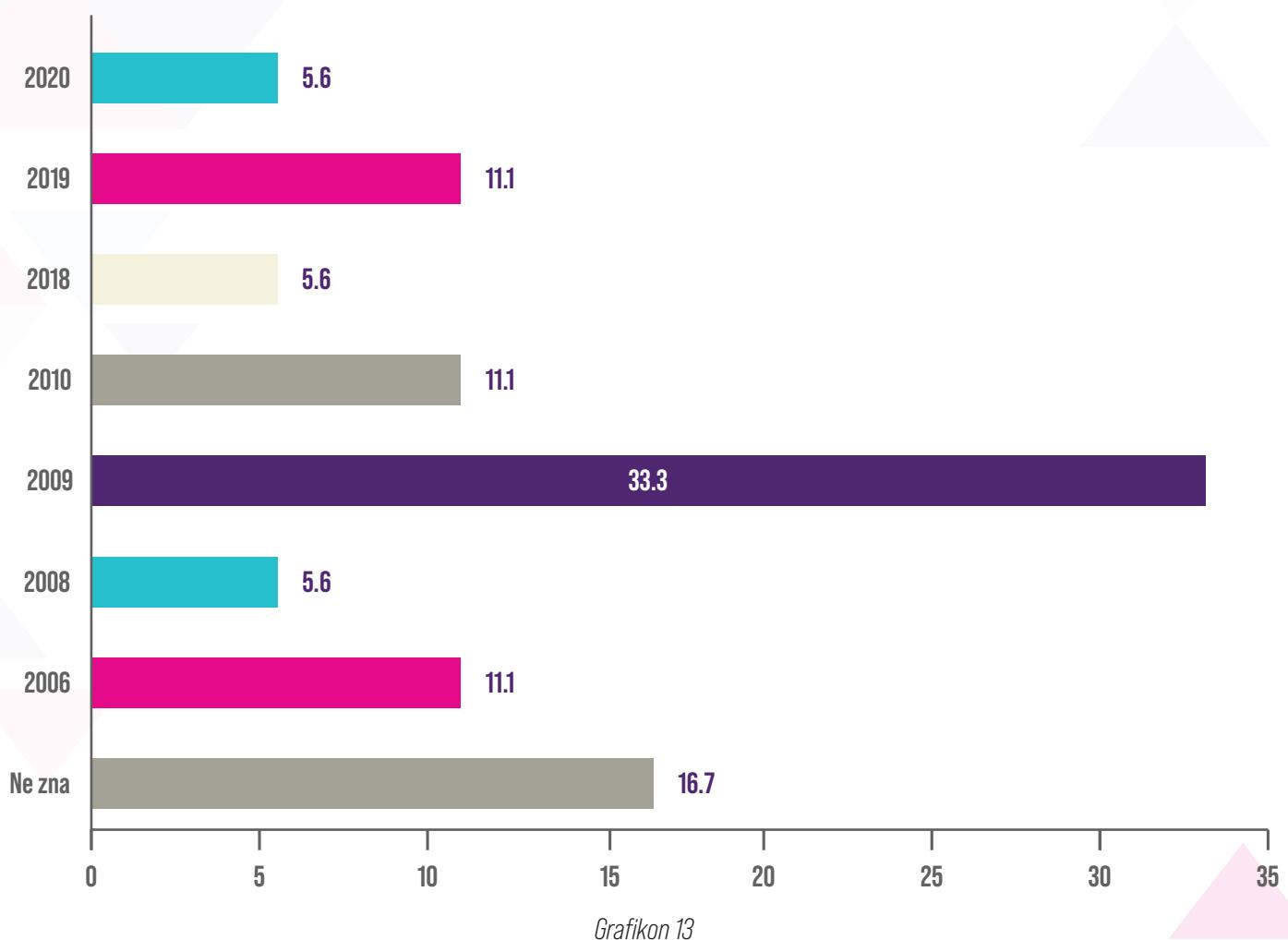
Da li je BiH zvanično predala zahtjev za "Akcioni plan za članstvo" (MAP) u NATO savezu?

Grafikon 12

Svi poslanici u Parlamentu BiH znaju da je Bosna i Hercegovina zvanično predala zahtjev za „Akcioni plan za članstvo“ (MAP) u NATO savezu.

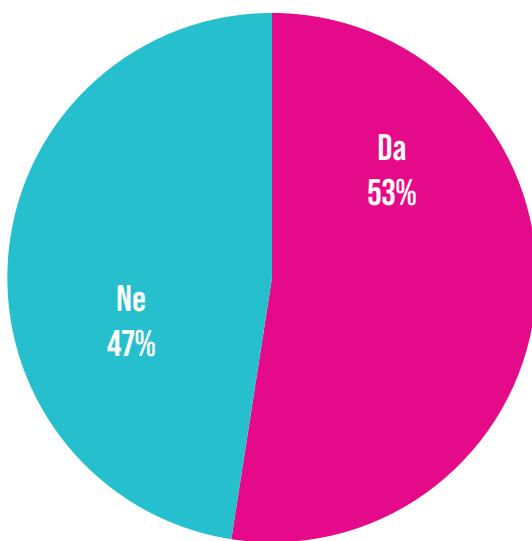
Koje godine je BiH zvanično predala zahtjev za Akcioni plan za članstvo (MAP) u NATO savezu?

Grafikon 13

Imamo podijeljeno mišljenje o tome kada je Bosna i Hercegovina predala zahtjev za Akcioni plan za članstvo u NATO savezu. Trećina je poslanika (33,3%) koji smatraju da je to urađeno 2009. godine. Interesantno je da 16,7% poslanika ne zna kada se to desilo.

Da li znaće šta je “Individualni akcioni plan” (IPAP BiH)?

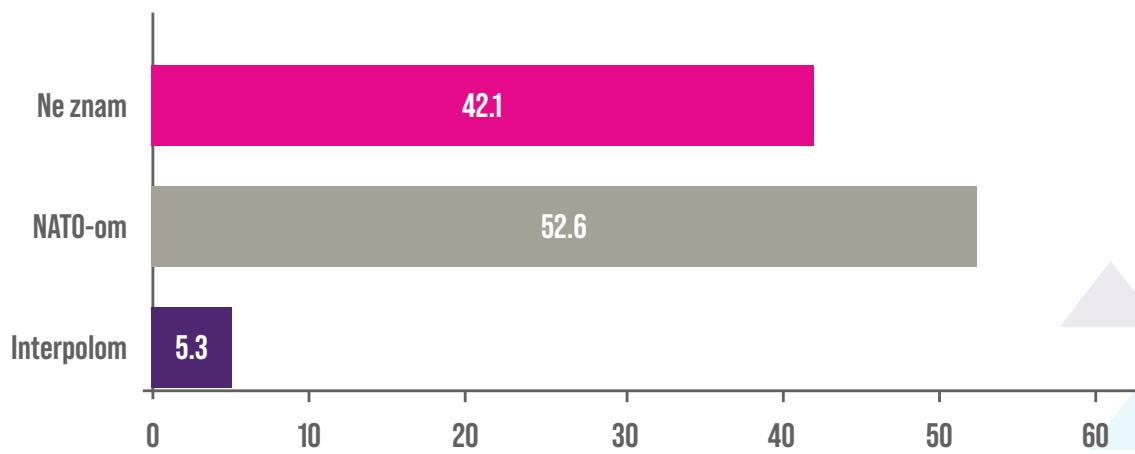

Grafikon 14

Svaki drugi poslanik [53%] tvrdi da zna šta je Individualni akcioni plan.

Od 19 poslanika, njih 6, je znalo šta podrazumijeva Individualni akcioni plan. Individualni akcioni plan partnerstva, predstavlja najintenzivniji oblik bilateralne saradnje NATO-a sa zemljama koje nisu članice ovog saveza. IPAP precizno određuje ciljeve saradnje i prioritete reforme pojedinačne zemlje partnera i osigurava da različiti mehanizmi koji se koriste direktno odgovaraju tim prioritetima. To je partnerski alat koji omogućava NATO-u da pruži fokusirane specifične savjete o reformi odbrane i sigurnosti vezanih za zemlju i kada je to potrebno, o većoj političkoj i institucionalnoj reformi. Prvi IPAP Bosna i Hercegovina je potpisala 2005. godine.

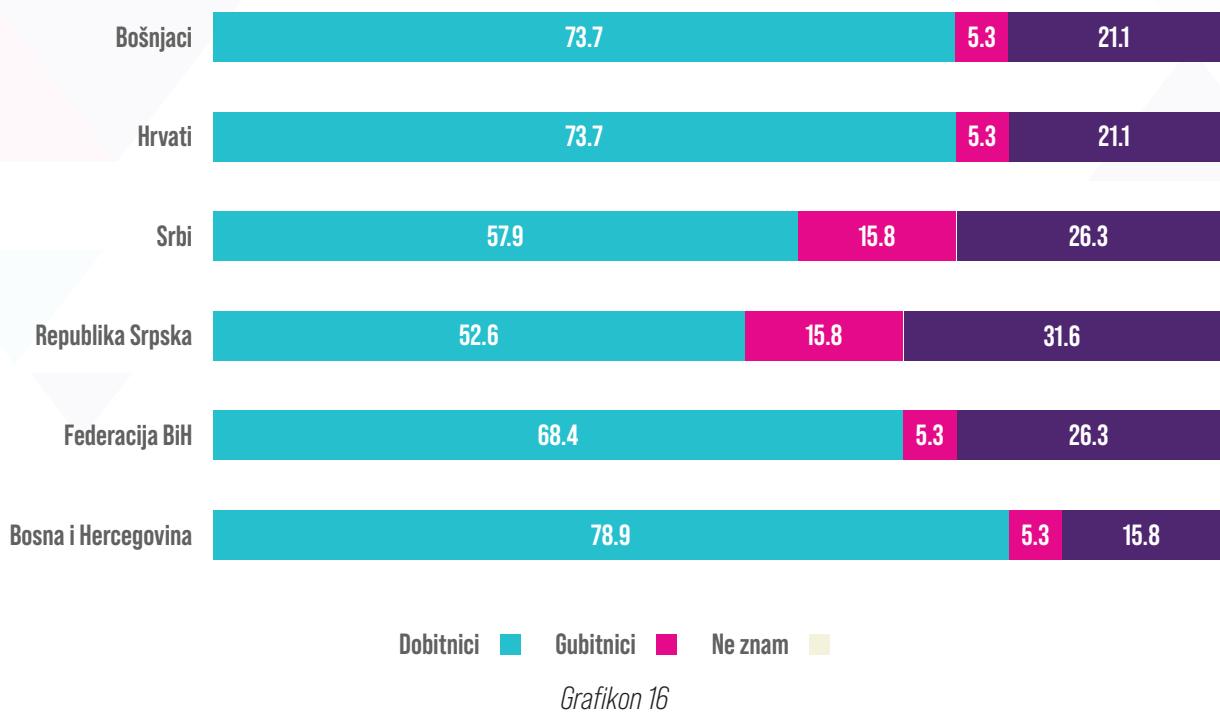
BiH je “Individualni akcioni plan” potpisala sa ...?

Grafikon 15

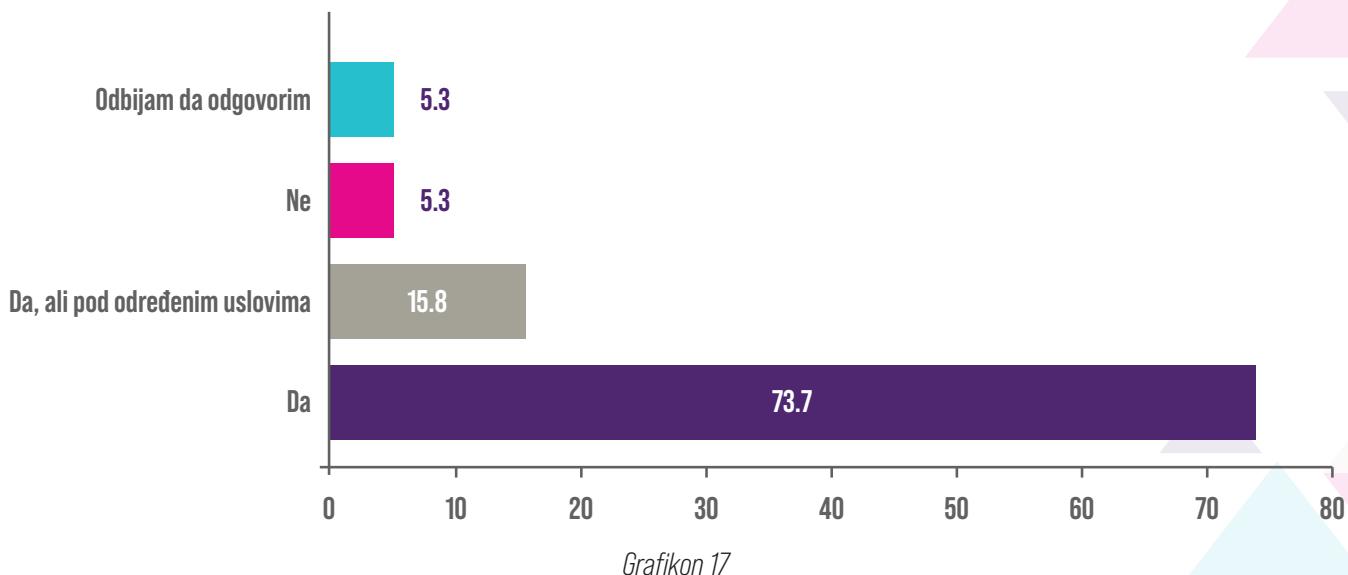
Od ukupnog broja poslanika njih polovina [52,6%] zna da je Individualni akcioni plan Bosna i Hercegovina potpisala sa NATO-om.

Ko su dobitnici, a ko gubitnici u procesu NATO integracija?

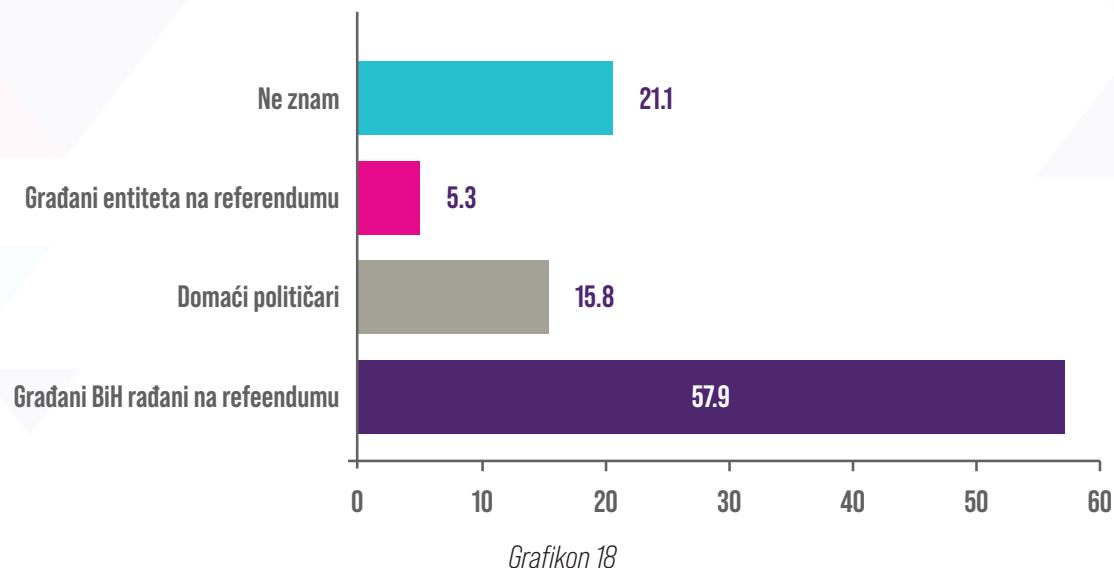
Odgovori poslanika pokazuju da su najveći dobitnici u procesu NATO integracija Bosna i Hercegovina (78,9%), Bošnjaci (73,7%) i Hrvati (73,7%), dok su najveći gubitnici Republika Srpska (15,8%) i Srbi (15,8%).

Da li podržavate ulazak Bosne i Hercegovine u NATO savez?

Skoro tri četvrtine poslanika (73,7%) podržava ulazak Bosne i Hercegovine u NATO savez, dok bi 15,8% podržalo ulazak pod određenim uslovima, a 5,3% ne podržava.

Da li građani BiH na referendumu ili domaći političari trebaju da odluče da li će Bosna i Hercegovina ući u NATO savez?

Nešto više od polovine poslanika smatra da o ulasku u NATO trebaju da odlučuju građani Bosne i Hercegovine na referendumu, dok 15,8% smatra da odluku o tome treba da donesu političari. Referendum u entitetima podržava 5,3% poslanika.

REZIME

Generalno gledajući znanje poslanika u Parlamentu BiH o NATO savezu i evroatlantskim integracijama je uglavnom loše. Iako polovina njih svoje znanje o ovoj temi procjenjuje kao uglavnom dobro, istraživanje pokazuje da to nije tako, tj. da je mnogo lošije. Teško je reći kakvi bi rezultati bili da je uzorak veći, ali se stiče dojam da poslanike možemo podijeliti na one koji dosta znaju i one koji ne znaju skoro ništa. Poslanici se najčešće o ovom savezu informišu preko radija i televizije, a potom preko interneta i preko štampanih medija. Literaturu o NATO-u čita više od trećine poslanika, dok se 16,7% informiše preko Ministarstva odbrane BiH.

Najveće prepreke koje stoje pred Bosnom i Hercegovinom na putu ka NATO savezu su:

- ⊕ odsustvo političke volje domaćih političara, pogotovo iz Republike Srpske,
- ⊕ nerazumijevanje benefita koje bi društvo imalo od ulaska države u NATO,
- ⊕ nepridržavanje propisa i
- ⊕ ustavno uređenje BiH i blokada institucija.

Prevazilaženje prepreka moguće je kroz:

- ⊕ poštivanje i sprovođenje ranije donesenih odluka koje se tiču NATO integracija,
- ⊕ jačanje regionalne saradnje,
- ⊕ vladavinu prava,
- ⊕ promjenom političkih partija koji koče te procese na izborima
- ⊕ uskladjivanje domaćih zakona sa međunarodnim standardima i izmjenom mehanizma kordinacije.

Posljedice ulaska Bosne i Hercegovine u NATO bi bile odlazak vojnika u inostrane vojne misije, povećanje vojnih troškova i otvaranje baza na teritoriji zemlje.

74% poslanika zna da je Bosna i Hercegovina 2006. godine ušla u Partnerstvo za mir.

Svi poslanici znaju da je „Partnerstvo za mir“ program saradnje sa NATO savezom.

52% poslanika smatra da zna što je „Sporazum o subregionalnoj kontroli naoružanja“, ali to je tačno obrazložilo 9 od 19.

42% poslanika smatra da zna što je „Sporazum o statusu snaga“, ali to je tačno obrazložilo 5 od 19.

37 % poslanika smatra da zna što je „Sporazum o sigurnosti informacija“, ali to je tačno obrazložilo 4 od 19.

Svi poslanici smatraju da je Bosna i Hercegovina zvanično predala zahtjev za „Akcioni plan za članstvo“ u NATO savezu.

53% poslanika zna što je „Individualni akcioni plan“.

Poslanici smatraju da su najveći dobitnici u procesu NATO integracija Bosna i Hercegovina, Bošnjaci i Hrvati, a najveći gubitnici Republika Srpska i Srbi.

Tri četvrtine poslanika podržava ulazak Bosne i Hercegovine u NATO i smatraju da o tome trebaju da odluče građani BiH na referendumu

SUMMARY

In general, the knowledge of MPs in the Parliamentary Assembly of Bosnia and Herzegovina about the NATO Alliance and Euro-Atlantic integration is rather poor. Although most of them assess their knowledge as mostly good, the survey shows that this is not the case, ie. it is much worse. It is difficult to say what the results would be if the sample had been larger, but one gets the impression that we can divide the MPs into those who know a lot and those who know almost nothing about the topic. MPs are usually informed about the Alliance by radio and television and then via the Internet and print media. More than a third of MPs read literature on NATO, while 16,7% is informed through the BiH Ministry of Defense.

The biggest obstacles Bosnia and Herzegovina is facing on its NATO path are:

- ✳ lack of political will of domestic politicians, especially from Republika Srpska,
- ✳ a lack of understanding of the benefits that the society would have from the country's accession to NATO,
- ✳ non-compliance with the regulations, and
- ✳ the constitutional order of BiH and obstruction of the institutions.

Overcoming the obstacles is possible through:

- ✳ respecting and implementing previously made decisions concerning NATO integration,
- ✳ strengthening the regional cooperation,
- ✳ rule of law,
- ✳ changing the political parties that hamper these processes in democratic elections, and
- ✳ harmonizing domestic laws with international standards and changing the coordination mechanism.

The consequences of Bosnia and Herzegovina's accession to NATO would be the departure of soldiers to overseas military missions, increased military budget, and the opening of military bases in the country.

74% of journalists know Bosnia and Herzegovina joined the Partnership for Peace in 2006.

All MPs know that "Partnership for Peace" is a program of cooperation with NATO.

52% of MPs presume to know what the "Agreement on Sub-Regional Arms Control" is, but only nine out of 19 explained it correctly.

42% of MPs presume to know what the "Status of Forces Agreement" is, but only five out of 19 explained it correctly.

37% of MPs presume to know what the "Agreement on the Security of Information" is, but only four out of 19 explained it correctly.

All MPs believe Bosnia and Herzegovina officially submitted a request for the "Membership Action Plan" in NATO.

53% of MPs know what the "Individual Partnership Action Plan" is.

MPs believe the biggest winners in the NATO integration process are Bosnia and Herzegovina, Bosniaks and Croats, and the biggest losers are Republika Srpska and Serbs.

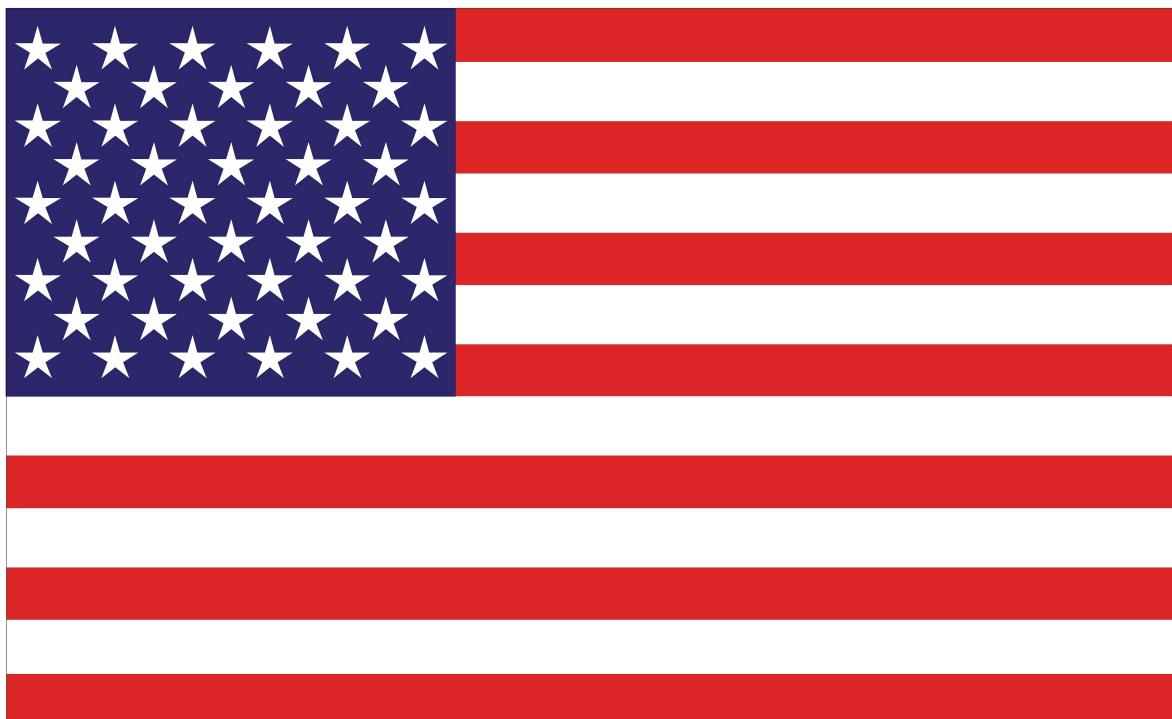
Three-quarters of MPs support Bosnia and Herzegovina's accession to NATO and think BiH citizens should decide on it by referendum.

PROEDUCA

New ideas for a better society

Gift of the United States Government

UNITED STATES EMBASSY BOSNIA AND HERZEGOVINA

“Objavljivanje ovog materijala je finansirano grantom Ministarstva vanjskih poslova Sjedinjenih Američkih Država (Department of State). Mišljenja, nalazi i zaključci koji su ovdje navedeni pripadaju autorima i ne odražavaju nužno mišljenja, nalaze i zaključke Ministarstva vanjskih poslova Sjedinjenih Američkih Država.“

“This material was funded by a grant from the United States Department of State. The opinions, findings and conclusions stated herein are those of the authors and do not necessarily reflect those of the United States Department of State”

PROEDUCA

New ideas for a better society